

Силабус курсу:

ОСНОВИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	не обмежується
Рік підготовки:	4
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Чорна Ольга Юріївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу

посада

chorna@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-710-5629

телефон

Viber за номером
телефону

месенджер

511ГК аудиторія
кафедри ПУММ

консультації

Анотація навчального курсу

**Цілі вивчення
курсу:**

Вивчення курсу передбачає систематизацію знань здобувачів щодо: формування системи знань з теорії, методології, методики та організаційних основ корпоративної соціальної відповідальності, набуття відповідних професійних компетентностей, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки, ідентифікації та аналізу очікувань стейкхолдерів, підготовки соціальної звітності організації, пошук креативних підходів до соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування.

Курс може бути корисним здобувачам будь-якої спеціальності.

**Результати
навчання:**

Знати:

мати поглиблені системні знання про значення корпоративної соціальної відповідальності для бізнесу і суспільства в Україні; концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності; місце корпоративної соціальної відповідальності в системі управління організацією; моделі корпоративної соціальної відповідальності, загальні поняття та підходи до управління процесами корпоративної соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку; критерії, показники та методику оцінювання корпоративної соціальної відповідальності, законодавчо-нормативне регулювання корпоративної соціальної відповідальності в Україні та за кордоном; структуру державного апарату в сфері регулювання корпоративної соціальної відповідальності бізнесу, принципи чесної конкуренції, етичної поведінки компаній щодо партнерів та соціально-відповідального маркетингу; екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання; сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності.

Вміти:

уміти правильно застосовувати методи, принципи, форми управління корпоративної соціальної відповідальності бізнесу в практичній діяльності; ідентифікувати, аналізувати і ранжувати очікування стейкхолдерів з позиції корпоративної соціальної відповідальності; застосовувати основні принципи прийняття етичних управлінських рішень; аналізувати соціальну звітність організацій та використовувати її в розробці програм організаційного розвитку, інтегрувати в управлінські рішення передовий досвід поєднання приватних та суспільних інтересів на шляху підвищення конкурентоспроможності, збирати й оцінювати інформацію з соціальної відповідальності для прийняття рішень і формування пропозицій до програм розвитку організації; розробляти етичні кодекси організацій, фахівців різних професій; на основі інформаційної політики організації поширювати інформацію про соціальну відповідальність; за допомогою сучасного методичного інструментарію розробляти систему моніторингу ефективності діяльності організації у сфері корпоративної соціальної відповідальності та оцінювати результативність програм корпоративної соціальної відповідальності, розробляти та впроваджувати процедури здійснення соціального аудиту, аналізувати нефінансові ризики, пов'язані з діяльністю організації та розробляти заходи із їхнього запобігання або зниження.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання щодо загальних економічних процесів на макро- і мікрорівнях; навички у сфері наукових досліджень та прийнятті управлінських рішень у менеджменті; попередньо повинен набути програмні результати навчання, пов'язані з основами менеджменту, психологією ділового спілкування, управлінням персоналом, основами маркетингу, міжнародним менеджментом, мотиваційним менеджментом, управління інноваціями

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою викладання дисципліни «Основи корпоративної соціальної відповідальності» є систематизація знань здобувачів та поглиблене вивчення методичних, технологічних, змістових аспектів корпоративної соціальної відповідальності, ознайомлення майбутніх фахівців із загальними закономірностями взаємодії бізнесу і суспільства, з основами реалізації інструментарію формування та функціонування корпоративної соціальної відповідальності в організації і набуття ними відповідних професійних компетенцій, які забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки.

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

мати поглиблені системні знання про термінологію щодо основних понять і категорій у сфері корпоративної соціальної відповідальності;

розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері корпоративної соціальної відповідальності у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики, що характеризується невизначеністю умов і вимог;

критично аналізувати інформацію, наведену у сучасній світовій науковій та науково-популярній літературі, інформаційних базах даних тощо, та використовувати її у професійній діяльності;

демонструвати знання щодо загальних понять та підходів до управління процесами корпоративної соціальної відповідальності бізнесу та основних аспектів залучення місцевих громад до корпоративної соціальної відповідальності бізнесу;

визначати переваги різних форма та методів управління корпоративною соціальною відповідальністю бізнесу в практичній діяльності;

застосовувати основні принципи прийняття етичних управлінських рішень;

проводити аналіз та оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації;

демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), виявляти повагу до різноманітності та міжкультурності.

Структура курсу

№	Тема	Години (ЛПЗ) за формам и навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності	денна 4/2 заочна 0,5/0	Значення корпоративної соціальної відповідальності. Поняття соціальної відповідальності. Типи соціальної відповідальності. Сутнісні характеристики соціальної відповідальності. Провідні ініціативи в галузі корпоративної соціальної відповідальності. Моделі корпоративної соціальної відповідальності (американська, європейська, японська тощо).	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Індивідуальні завдання.
2	Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні	денна 4/2 заочна 0,5/0	Етапи розвитку корпоративної соціальної відповідальності в міжнародному і українському контекстах. Огляд корпоративного управління в Україні. Залучення стейкхолдерів: українські реалії. Значення КСВ для удосконалення ефективного розвитку бізнесу та подолання нефінансових ризиків.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Індивідуальні завдання.
3	Формування програми корпоративної соціальної відповідальності	денна 4/2 заочна 0,5/0,5	Модель корпоративної соціальної відповідальності. Організаційне управління як один із ключових аспектів соціальної відповідальності. Формування корпоративної соціальної відповідальності у відносинах із працівниками.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4	Соціально відповідальна поведінка різних суб'єктів	денна 4/2 заочна	Відповідальна держава і збалансований розвиток країни. Державне регулювання КСВ бізнесу: міжнародний досвід. Ефективна комунікація зі стейкхолдерами. Соціальна	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри.

№	Тема	Години (Л/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	суспільного розвитку	0,5/0,5	відповідальність ЗМІ: вплив на поведінкові моделі в суспільстві. Законодавство України у сфері праці як основа КСВ у відносинах з працівниками. Соціальна відповідальність освіти та науки. Співпраця бізнесу і освіти.	Кейси: Управлінські завдання та ситуації. Індивідуальні завдання.
5	Роль ксв-менеджера в компаніях: статус, основні функції, кваліфікація, типові обов'язки, професійні стандарти. Оцінка ефективності програм та індикативна база КСВ	денна 6/3 заочна 1/0,5	Роль і статус менеджера з КСВ. Завдання та обов'язки менеджера з КСВ. Організація діяльності з КСВ. Оцінка ефективності компаній у сфері КСВ у глобальному і національному вимірах. Оцінка корпоративного рівня розвитку КСВ. Індекси з КСВ як орієнтир для розробки критеріїв оцінки. Збалансована система показників із КСВ.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
6	Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	денна 6/3 заочна 1/0,5	Особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в реаліях новітньої України. Приклади соціально відповідальних та соціально безвідповідальних практик. Особливості соціальної звітності в Україні.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

Основна література

Законодавчі і нормативні матеріали:

1. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html
2. Міжнародне керівництво із соціальної відповідальності: ISO2600 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iso.org/iso/ru/home/standards/iso26000.htm>.
3. Методика визначення рейтингу корпоративної соціальної відповідальності URL: <http://um.co.ua/13/13-2/13-243.html>
4. Офіційна сторінка Глобального Договору ООН URL: <https://www.unglobalcompact.org/whatis-gc/mission/principles>
5. О стандартизации и сертификации — Декрет КМУ от 10.05.93 №46-93.
6. Офіційний сайт Центру «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності».
7. URL:<https://csr-ukraine.org/?fbclid=IwAR28Oqqk3bQid7ouv9ZrMf6YGASPGPp1faIsGXZ4Jk2RgOoBA5FeSdS2lo>
8. Впровадження корпоративної соціальної відповідальності в Україні. URL: <https://www.srm-ukraine.org/ru/vprovadzheniya-korporativnoyi-socialnoyi-vidpovidalnosti-vukrayini/>
9. Офіційний сайт Української спілки промисловців та підприємців. URL: [https:// uspp.ua/](https://uspp.ua/)
10. Офіційний сайт Конфедерації роботодавців України. URL: <http://employers.org.ua/>

Основні підручники та навчальні посібники:

11. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник / Саприкіна М.А., Ляшенко О., Саєнсус М.А., Місько Г.А., Зінченко А.Г. (за науковою редакцією Редькіна О.С.). – К.: «Фарбований лист», 2011. – 480 с.
12. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика : посібник / [М. А. Саприкіна, М. А. Саєнсус, А. Г. Зінченко та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. на-ук, проф., засл. діяча науки і техніки України О. С. Редькіна. —К.: Фарбований лист, 2011.
13. Корпоративна соціальна відповідальність : підручник / О. Денис, О. Дубовик, А. Я. Кузнецова, Є. Е. Матвеев, О. М. Петрое, Т. С. Смовженко, І. З. Сторонянська, С. В. Шульц ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. – Друге вид., доповн. – К. : УБС НБУ, 2010. – 384 с.
14. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
15. Куліш А. Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях і відповідях.-К: 2007.- 80 с.
16. Котлер Ф., Н.Лі. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. С. Яринич. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
17. Буковинської М. П. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу : монографія. Київ : Компринт, 2015. 296 с
18. Інформаційні ресурси в Інтернеті. Сталий розвиток та корпоративна соціальна відповідальність [Електронний ресурс]: за даними Українського інституту інформаційних технологій в освіті. Концепція сталого розвитку та визначення соціальної відповідальності.– Режим доступу: <http://moodle.udec.ntukpi.kiev.ua/moodle/mod/resource/view.php?id=440>
19. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А.М. Колот, О.А. Грішнова та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. —К.: КНЕУ, 2012.
20. A Handbook of Corporate Governance and Social Responsibility (Corporate Social Responsibility). by Güler Aras (Author), David Crowther (Editor). One and Only Books. 2018.716p.
21. Current Issues in Corporate Social Responsibility An International Consideration. S.O., Sitnikov, C., Simion, D., Vocean, C.G. Springer International Publishing. 2018. 257p

22. The Oxford Handbook of Corporate Social Responsibility. Andrew Crane, Dirk Matten, Abigail McWilliams, Jeremy Moon, and Donald S. Siegel. OUP Oxford. 2008. 548p

Допоміжна література

23. Бобко Л.О. Сучасний стан та перспективи розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні. Ефективність державного управління. 2016. № 1 (2). С. 41–47.
24. Гітис Т. П., Собчук А. Г. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов Екон. вісн. Донбасу. 2017. № 3. С. 70–74
25. Гридковець, Л. М. Соціальна відповідальність і наукова доброчесність як складові філософії сучасного бізнесу / Л. М. Гридковець // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2019. – № 3. – С. 72-73.
26. Зінченко А. Розвиток КСВ в Україні: 2010–2018. Київ: Юстон, 2017. 52 с.
27. Гаркавченко М.О., Ушенко Н.В. Розвиток корпоративної соціальної відповідальності авіабізнесу. «Молодий вчений». 2018. № 1 (53). С. 3–8.
28. Смоли І. В. Інституціоналізація соціальної відповідальності в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 4. С. 26-30.
29. Саприкіна М.А., Ляшенко О.В., Саєнсус М.А. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика : посібник. Київ: Вид-во «Фарбований лист», 2011. 480 с.

1. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни "Основи корпоративної соціальної відповідальності " (для здобувачів спеціальності 073 "Менеджмент" освітнього рівня «бакалавр» денної та заочної форми навчання). / Укл. О.Ю. Чорна. Северодонецьк: вид-во Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, 2021. 42 с.
2. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни " Основи корпоративної соціальної відповідальності " (для студентів спеціальності 073 "Менеджмент") /Укл. О.Ю. Чорна. Северодонецьк: вид-во Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, 2021. 28 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	70	
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	40
Індивідуальна робота	-	30
Залік (тест)	30	30
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату, що базується на низці внутрішніх положень СНУ ім. В. Даля та вимогах чинного законодавства.

Під час вивчення курсу здобувачі самостійно виконують навчальні завдання, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), які перевіряються на унікальність за допомогою Internet-джерела (програма Antiplagiarism.net.).

До текстових робіт висуваються вимоги, за якими усі запозичення (ідеї, розробки, твердження, відомості) мають бути оформлені за допомогою актуальних посилань на відповідних авторів.

Обов'язково надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Завдання і заняття:

Під час викладання курсу використовується студентоцентризований підхід у формі проведення практичних/семінарських занять у малих групах, проблемно-орієнтованої структури лекційного матеріалу, що викладається, та групових/індивідуальних консультації (теоретичних та проектних) за курсом.

Опанування програмного матеріалу можливе при відвідуванні лекційних занять на яких використовуються наступні методи навчання: розповідь, бесіда, передачі і сприйняття навчальної інформації, аналіз нормативно-правових актів.

Відвідування аудиторних занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Строки виконання та здачі завдань визначаються індивідуально кожному слухачеві з урахуванням причин відсутності на заняттях. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.

Поведінка в аудиторії:

На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки. В аудиторії мають зберігатися етичні та взаємоввічливі відносини з дотриманням зворотного зв'язку. Слухачі під час занять мають бути зосередженими і не заважати викладачеві проводити заняття; вони не повинні залишати аудиторію без звернення до викладача за дозволом.